

TERMÍN: 14.08.2023

xx34348xx
Recenzia B
Katarína Vaľková
katarina.valkova@mfsr.sk

*Prosím nezasahujte do tejto tabuľky*RECENZENT/KA (meno a priezvisko, pozícia, inštitúcia): **Katarína Vaľková**NÁZOV MATERIÁLU: **Prežili by aj bez pomoci. Štát mohol počas pandémie zachrániť firmy len za polovicu nákladov (Liquidity drain I.)**TYP VÝSTUPU*[1]: **komentár**

(pri spoločných výstupoch uviesť aj typy individuálnych vkladov):

ANALYTICKÝ ÚTVAR, REZORT: **Úrad vlády SR - Inštitút pre stratégie a analýzy**AUTORI/KY: **Tomáš Mikulík, Kristína Gardoňová**

SPOLUAUTORI/KY: - ; - ; - ; -

RECENZNÝ FORMÁT*[2]: 1

PRIPOMIENKY:

P.č	Pripomienka sa vzťahuje k (strana, odsek):	Text pripomienky*[3]	Odôvodnenie pripomienky	Vysporiadanie sa s pripomienkou*[4]
1	Str. 2 ods. 3	Odporučila by som aspon do prílohy analýzu robustnosti na celej vzorke firiem tj vrátane firiem nad 250 zamestnancov.	Hodnotena je po vylúčení veľkých firiem menej ako polovica objemu poskytnutej pomoci. Chyba odôvodnenie na vypustenie veľkej časti vzorky v analýze. Dôvod takehoto rozhodnutia by bolo	Pripomienka nebola akceptovaná: Pôvodným cieľom a zámerom bola analýza finančného zdravia malých a stredných podnikov (SME)

			vhodne doplnit. Zaroven aj citatelov bude zaujimat ako si vodili velke firmy a ci to nejako ovplyvni vysledky.	počas pandémie. Téma štátnej pomoci a hodnotenia jej efektívnosť sa na stole objavila už v procese, preto vzorku nebolo možné rozšíriť. Tému štátnej pomoci a jej efektívnosti sa ešte plánujeme venovať komplexnejšie.
2	Str. 2 ods 3	K vyššie uvedenej pripomienke je este relevantne dodat ze pocas pandémie vznikali aj nove firmy, bolo by zaujimave sa pozriet aj na vysledky tejto skupiny. Okolo augusta 2021 (cca) myslim sa uvolnila podmienka existencie firmy pred pandemiou a tak otvarala moznost vzniku firiem za ucelom poberania pomoci.	Toto bude popri velkych firmach predpokladam dalsia skupina firiem ktore v analyze boli vylucene a obdobne by citatela mohla prave tato specificka skupina zaujimat. Kedze velkych firiem nie je tolko ocakavam ze toto nebude nerelevantna mala skupina.	Pripomienka nebola akceptovaná: Podmienkou zaradenia do vzorky bolo, aby spolocnosť fungovala už v roku 2019. Opäť platí, že novovznikajúcim spolocnostiam sa budeme venovať v ďalšej analýze.
3	Str. 3 ods 1	„To odporuje všeobecnej predstave, že väčšina firiem bola po pandémii finančne vyšťavená.“ Toto je zaujimave zistenie a preto by ma zaujimalo ako to bolo so strukturou platobnej bilancie. Tj moze byt ze niektore firmy boli naozaj financne vyšťavene a dalsie ktore ani pomoc nepotrebovali resp ine ktore pocas pandémie profitovali viac ako pred	Podporilo by to hlavne zavery analyzy.	Akceptované.

		pandemiou. Bolo by mozne doplnit info (deskriptivu) k tomu u ktorych firiem sa CF napr zlepšil oproti obdoviu pred pandemiou? (sektory/velkost/sidlo?)		
4	Str 3 ods 1	„pred pandémiou to bolo 25 percent“ by ,malo byt asi 24%	Podla tabulky nizšie	Akceptované.
5	vseobecne	Odporučila by som hlavne zavery a niektore odseky (napr. str 5 ods 4) formulovat mozno trosku neutralnejšie, negativny cash flow moze byt pre firmy stale problematicky, podobne aj štvrtina firiem ktora nie je schopna pokryt bezne vydavky. Tj ako pisete na str 10 dlhodobo neudržateľna situacia a preto by som odporucila citlivejšie komunikovat zavery o tom ze by prezili aj bez toho. Osobne si myslim ze to tak bolo a velka cast firiem by bez toho prezila ale je dobre pri takomto zavere diferencovat koho presne sa takato vypoved tyka. Pridala by som aj diskusiu o tom ze prave pre mensie firmy je negativny cash flow atd viac problematicky ako pre vacšie firmy.	Napr 1 mil negativny CF na podnik znie ako celkom dost	Čiastočne akceptované. (1 mil. negativny CF na podnik bol preklep) Negativny cash flow je pre firmu dlhodobo neudržateľný, pokiaľ podnikateľ nebude do neho neustále vkladat' peniaze z iných zdrojov. To, že štvrtina firiem generuje stratu nie nemusí byt katastrofa, pretože to nemusí byt vždy tá istá množina firiem, jedna firma môže jeden rok generovat' stratu a potom je v zisku, iná sa zo zisku prehupne do straty. Horšie by bolo, ak by tá istá množina firiem, ktorá by tvorila dlhodobo stratu bola na

				hrane bankrotu a musela prepúšťať.
6	Str 5 ods 4	Uz v prvej vete by som dodala ze sa jedna o CF na podnik.	Nie je jasne	Pripomienka nebola akceptovaná: V úvode odseku sa píše o celkovom CF za odvetvie, priemerná strata na podnik nastupuje neskôr a je to tam hned napísané.
7	Str 6 ods 1	„velke spolocnosti“ by som nahradila vacsie spol..	Myli to s veľkými firmami ktore nie su sucastou	Akceptované.
8	Str 7 ods 6	Tu nemam know how a preto sa skor pytam ako namietam ci je to ozaj tak ze firma prostriedky z odpisov vie pouzit. Myslela som si ze to je len accounting velicina uz davno investovaneho majetku a nie je mozne ju pouzit.	Nie je jasne	Pripomienka nebola akceptovaná: Isteže môže. Nákup majetku je okamžitý výdavok, ktorý sa do nákladov premieta vo forme odpisov. Ak si alikvótnu časť odpisov zaradím do nákladov, platím nižšiu daň. Tie peniaze mi ostávajú na účte a majú slúžiť na obnovu majetku spoločnosti.

9	Odporucania	Na zaklade zistení ako „V treťom, najnegatívnejšom scenári je firma v červených číslach (s negatívnym CF) napriek prijatej pomoci. Stalo sa tak v 31 percentách prípadov. „ by som odporučala do odporucaní doplniť okrem lepsiho cielenia aj adekvatnejšie nastavenie výšky pomoci. Tj namiesto malo všetkým ju mierne zvýšiť a lepsišie cieľiť.	Bolo by vhodné do analýzy začleniť aj diskusiu o výške pomoci ktorá nebola pri niektorých opatreniach adekvatná.	Čiastočne akceptované: Táto myšlienka je v texte pomenutá: “Uvedené platí len za teoretického predpokladu, ak by mal štát dopredu dokonalé informácie o finančnom zdraví firiem aj dopadoch pandémie. V skutočnosti to nie je možné, štát sa pri poskytovaní dotácií rozhodoval vo vysokej miere neistoty. Napriek tomu sa dá predpokladať, že lepšie poznanie finančného zdravia firiem by umožnilo lepšie cielenie dotácií a tým aj šetrenie verejných zdrojov.” Doplnený bol ešte jeden odsek na dovysvetlenie.
10	Str 12 ods 1	„Väčšina firiem, ktoré dostali dotáciu, by si poradili aj bez nej“ bolo som možno naformulovala ako by si počas pandémie poradili aj bez nej.	Miernejšia formulácia	Akceptované.
11	Str 13 ods 1	Tu by bolo zaujímavé ako sa finance vodilo týmto firmam pred pandemiou. Viete to doplniť?	Može byť že veľká časť týchto firiem bola slabšia ale môže sa aj ukázať že bola pomoc prosté príliš malá pre opatreniami	Prípomienka nebola akceptovaná: Tabuľka 1 ukazuje, koľko z

			silne zasiahnute firmy. To by som zohľadnila potom aj v odporúčania pri uprave výšky pomoci tak aby bola adekvatnejšia. Predovšetkým paušálne príspevky boli doslova navrhnuté „z brucha“.	dotovaných firiem si pred pandémiou zarobilo na prevádzku.
12	Str 13 ods 3	Odporučila by som formulovať jednoduchšie alebo rozdeliť na dve vety: ....„Preto možno povedať, že 50 percent zdrojov sa vynaložilo tak, že firmám s takým výpadkom cash flow, ktorý by ich dostal do straty, sa pomohlo v dostatočnej, alebo nedostatočnej miere na udržanie pozitívneho CF....“	Nie je jasné.	Akceptované.
13	Str 13 ods 4	„V skutočnosti to nie je možné“.. by som odporučala preformulovať.	Sice nie je možné mať dokonale informácie ale o veľkej časti finančného zdravia už mať informácie má. Má zoznam svojich dlžníkov, vie preveriť firmy v likvidácii/konkurze, kredibilitu firiem, resp z dostupných dát (účtovné zvierky predoslych rokov) vie jednoducho firme uložiť povinnosť vypočítať základné ukazovatele finančného zdravia pri zdokladovaní. Tj záver o tom že to nie je možné by som odporučala doplniť. Má tieto informácie dlhodobu má ale investície do budovania dátových kapacít nikdy nesmerujú k ich využívaniu. Toto je	Akceptované.

			z mojho pohladu klucove pri viacerych oblastiach (podobne UPSVaR so svojou Big data zakladnou ktoru nevyuziva a neprepaja).	
14	Str 13 ods 5	„Dôležité je poznamenať, že táto analýza narába so slovom „zachránená“ v zmysle, že pomoc bola dostatočná.“ Tu by som odporucala doplniť vetu na konci: „dostatočna na udržanie kladnej bilancie peňažných tokov“. Uz z deskriptivnych vysledkov vidiet ze prinajmensom pre 31% firiem pomoc nebola dostatočna.	Predpokladam ze jej zvyysenie a lepsie cielenie by ju mohlo spravit dostatočnejšou v inom vyzname tj dostatočna v zmysle jej vyska najviac postihnutym firmam pomohla (co ako ukazujete nebol ten pripad). Doplnila by som to.	Akceptované.
	Str 14 ods 4	Odporucala by som doplniť ze ak stat by mal aspon čiastocne informacie mohol pomoc lepsie cielit a usetriť tak aspon čiast nakladov.	Takto naformulovane podla mna nechava dojem ze stat tuto možnosť ani nema.	Akceptované.

CELKOVÉ HODNOTENIE (recenzent/ka vyplní túto časť po vysporiadaní sa s pripomienkami analytickou jednotkou):

Analýza sa venuje relevantnej téme na základe údajov, ktoré doteraz neboli použité. Je ľahko zrozumiteľná a má jasné závery aj metodiku. Slabšou stránkou je skresanie vzorky veľkých firiem (čo znamená že zhruba polovica poskytnutej pomoci nie je analyzovaná) na čo analýza poukazuje a navrhuje ako štartovací bod pre ďalšiu prácu. Teším sa na ďalšie výsledky.

---

[1] Výber medzi: 1. analýza (komplexný analytický materiál s návrhmi konkrétnych systémových opatrení); 2. komentár (rozsahovo menší analytický materiál venujúci sa konkrétnemu čiastkovému problému); 3. manuál (metodické usmernenie vyplývajúce z potreby zjednotenia procesov a postupov v konkrétnej oblasti).

[2] Formát 1 pre komentár/manuál (2 recenzenti bez povinného odborného workshopu); Formát 2 pre analýzu (3 recenzenti a povinný odborný workshop).

[3] Do tabuľky značiť pripomienky zásadného metodologického a obsahového charakteru (nie štylistické či gramatické opravy).

[4] Vyplní analytická jednotka: pripomienka bola akceptovaná / pripomienka nebola akceptovaná a zdôvodnenie / pripomienka bola čiastočne akceptovaná a zdôvodnenie.